

đamo se na bolji, ljepši, sretniji život, život pun vedrine i nepomućene božanske radosti. Oprosti su stoga neprocjenjivo duhovno blago. Okoristimo se njime, dok imamo vremena!

Dr o. J. Šetka

TEŽITE ZA ONIM ŠTO JE GORE (Poslanica na Misi Uskrsnog bdjenja)

Vjernici u gradu Kolose koji je ležao u dolini rijeke Likosa istočno od Efeza primili su kršćanstvo prilikom Pavlova boravka u Efezu g. 54-57. pr. Kr. Iako apostol nije osobno bio u Kolosima ipak je prema njegovim vjernicima gajio prave apostolske osjećaje. Vjernici su na tu ljubav znali odgovoriti. To se posebno pokazalo kad se Pavao našao u prvom svom zarobljeništvu u Rimu. Poslali su mu dobrog Epafru, bogatog Grka iz Kolosa, da ga obavijesti o duhovnom stanju u Kolosima i okolnim središtima Laodiceji i Hiereapolisu. U vjeri su vjernici bili čvrsti, žarki u ljubavi, no bili su skloni na teosofske spekulacije, koje su bile što plod mjesnih običaja što plod židovskih učitelja, koji su vršili upliv na kršćansku zajednicu. Frigijci općenito imali su sklonost za prosvjetiteljske teorije sinkretističke vrste. Dva stoljeća ranije 2000 židovskih obitelji bilo je preseljeno u Lidiju i Frigiju gdje su se silno razmnožile (Usp. Josip Flavije *Antiquitates jud.*, XII, 147-153).

Frigijski kršćani posvuda u svijetu gledali su čete anđela posrednika kojima se po svoj prilici dali ime Punina (Pleroma). Ove čete duhova oni su dovodili u vezu s Kristom. Možda su oni Krista smatrali većim od anđela, no židovski su ih učitelji stavljali u zabunu. Krist naime ne bi bio veći od najvećih anđela niti bi bio prije njih. Iz ovih klica u 2. i 3. st. izniknut će veliki sustavi gnoze. Tales iz Mileta je učio: »Svijet je živo biće puno demona.«

U gl. 1-2 poslanice Kološanima Pavao razvija temeljne ideje svoje kristologije, dok u gl. 3-4 donosi načela kršćanske moralke. Ulomak Kol. 3, 1-4, što ga liturgija čita u uskrsnom bdjenju, tvori neke vrste prelaz od nauke o uzvišenom Kristovu dostojanstvu na kršćanski moralni život. Poslanica je poslana iz Rima prvih mjeseci 63. g. po Tihiku, koji je kao i Epafra bio iz prokonzularne Azije.

Kol. 3, 1 - 4.

- 1. Ako ste dakle uskrsnuli s Kristom tražite ono što je gore, gdje Krist sjedi s desne strane Božje.**
- 2. Težite za onim, što je gore a ne što je na zemlji.**
- 3. Jer ste umrli, i vaš je život skriven s Kristom u Bogu.**

4. A kad se pojavi Krist, vaš život, tada ćete se i vi s njime pojaviti u slavi..

1. Život skriven u Bogu ne zbiva se kod Pavla kao kod filozofa prosvjetitelja u Kolosima putem stroge askeze, koja ima tek prividnost svetosti. Oni koji su »premješteni u kraljevstvo ljubljelog Sina« ne smiju dopustiti da ih ponovo zarobe stara »počela« djetinjstog stadija religije. Stare veze su srušene, zadušnica je prikovana na križ poput osvojene zastave (Holzner). Kršćanstvo kao otajstveno tijelo Kristovo temelji se na jednom dubljem i svetijem uređaju.

Isus Krist je za nas preuzeo smrt, da nas oslobodi od grijeha. I mi moramo duhovno umrijeti, želimo li živjeti s Kristom. Duhovnu smrt krštenika simbolički označuje krštenje koje se u prvim vremenima podijeljivalo uranjanjem u vodu. To uranjanje lijepo je i slikovito označivalo pokop i smrt. Krštenje je za krštenike ono, što su za Krista bili križ i grob. No u krštenju mi preuzimamo obvezu, da ćemo umrijeti grijehu i starom čovjeku i živjeti novim životom. U krštenju bivamo ucijepljeni u Krista, postajemo novo stvorenje (neaktisis). Usp. Rim. 6,3 sl. Pavao je u Kol. 2,12 napomenuo vjernicima, da su oni zajedno s Kristom pokopani u krštenju (syntafentes) i upravo to je razlog, da su oni također uskrsnuli zajedno s njim (synergetete). Ovo novonastalo sjedinjenje krštenika s Kristom u sebi uključuje i jedinstvo djelovanja. Treba naime tražiti ono, što je gore (ta anô), gdje je Krist s desne Božje. Pavao pokazuje ne samo mjesto i karakter toga »gore«, nego i naravni motiv, zbog kojega će kršćani tražiti ono što je gore. Ove riječi Ps. 110, 1, 1. Kor. 15, 25 i Rim. 8,34 tumače u mesijanskom smislu. U Ef. 2,5 Pavao istu misao još dublje razvija: Nas koji smo bili mrtvi zbog grijeha, oživio je zajedno s Kristom (synezôpoiêsen), ... s njim uskrisi (syvegeiren) i s njim posadi (synekathisen) na nebesima u Kristu Isusu. Kršćani, iako još žive na zemlji, određeni su da budu zajedno s Kristom u nebeskim predjelima.

2. Težite za onim, što je gore. Pavao upotrebljava izraz **težite** (froneite) popunjajući raniji izraz **tražite** (zeteite), koji označuje pokret prema predmetu izvana. Težite znači produbljavaње svih duhovnih pokreta, t.j. čitavog mišljenja i stava prema istom predmetu. Dvaput spomenuta riječ »gore« posebno naglašava određeni predmet za razliku od cilja lažnih nauka. Ono što je na zemlji (ta epigeia) su počela svijeta (2,8), a također općenito grešnost i osjetnost.

3. Jer ste umrli i vaš je život sakriven s Kristom u Bogu. Kršćani posjeduju život ukoliko su zajedno s Kristom uskrsnuli i

zajedno s njim oživjeli (3,1 i 2,13). Taj je život nalik Kristovu životu. Ta skrovitost Kristova života i kod kršćana je pretpostavka za otkrivenje (apokalypsis 1. Kor. 1,7, odnosno parousia 1. Kor. 15,23; 1. Sol. 2,19). Skriveni život je novo stvorenje (nea ktisis) u Bogu. Taj život se razlikuje od života onih, koji nisu uronjeni u Kristovu smrt niti su dosegнули duhovno uskrsnuće. Život skriven u Bogu je život milosti, dobrih djela, daleko od strasti i poroka, na Bogu utemeljen i sasvim na Boga usmjeren. To je neka vrsta produljene smrti, za kojom slijedi privremeno a potom i konačno uskrsnuće.

4. Kad se Krist objavi... Ovdje se radi o objavi (fanerothe) nečega, što je bilo privremeno sakriveno no u stvari je jedno te isto (usp. 1. Kor. 14,25). Radi se o realnoj prisutnosti onog, što se ima objaviti a ne kao da bi to istom tek tada trebalo nastati. Krist je naš život. On je onaj, u kojemu počiva skriveni život kršćana, i upravo zbog njega taj sakriveni život će se jednom objaviti (otkriti). Objava (fanerosis) ima svoj temelj u Kristu. »Tada ćete se i vi s njim objaviti uslavi«. Tada (tote) je svečani čas. To je moguće, jer su vjernici s Kristom zajedno uskrsnuli na život (synergethentes). Izraz »u slavi« (en dokse) označuje oblik u kojem će se zbiti objava. O objavi slave Božje Pavao lijepo raspravlja u Rim. 2,28. Tu se kaže, da će se slava Božja objaviti na kršćanima.

Ulomak pun dubokih misli o Kristovu otajstvenom tijelu zgodno je upotrebljen za čitanje na sv. Misi uskrsnog bdjenja. Kršćani su se u svim vremenima osjećali kao jedna jedinica u odnosu na Krista i u odnosu jednih na druge. Krštenjem krštenik dobiva nadnaravni milosni život. Krist je postao životno počelo (princip) kršćanina. Misao i na ovaj skriveni život s Kristom treba da napunja vjernike veselim raspoloženjem. Njihov život treba da bude trajna nježna i suzdrživa pjesma radosti, koja i u bolnoj noći vremena pozdravlja sunce vječnoga dana. U uskrsnoj noći čekali su stari kršćani dolazak svoga Gospodina. Kad je prošla polnoć, oni su znali: On oklijeva da se objavi. Tada su slavili žrtvu i prema »gore«, t.j. prema Ocu išli su kroz tajnu Kristove smrti i uskrsnuća. To je zadnji smisao svete žrtve u uskrsnoj noći. Dovođenje uskrsne noći ide preko vremena tamo k svitanju sudnjeg dana i k jutarnjoj zori vječnosti (E. Löhr).

o. Franjo Carev

»Smisao i sklonost za liturgiju je duhovni dar (charisma). Vjerujem da sam taj dar primio od Boga«.
(Pio Parsch)